

เช็กส์กับแฟชั่น : ประวัติศาสตร์เครื่องแต่งกายผ่านมุมมองเรื่องเพศ

SEX AND FASHION: HISTORY OF COSTUME THROUGH THE EYES OF GENDER

พันธุ์ชนะ สุนทรพิพิธ / PANCHANA SOONTHORNPIT

สาขาวิชาศิลปะการแสดง คณะศิลปกรรมศาสตร์ มหาวิทยาลัยศรีนครินทรวิโรฒ

DEPARTMENT OF PERFORMING ARTS, FACULTY OF FINE ARTS,
SRINAKHARINWIROT UNIVERSITY

บทคัดย่อ

เครื่องแต่งกายนับเป็นหนึ่งในปัจจัยที่มีความสำคัญต่อการดำรงชีวิตของมนุษย์มาเป็นระยะเวลานาน และมนุษย์เองก็หมกมุ่นในการให้ความสำคัญกับเสื้อผ้าและการตกแต่งร่างกายอย่างซบซึ้งมานานนับตั้งแต่อดีตจวบจนถึงปัจจุบัน จากเหตุผลของความต้องการพื้นฐานในช่วงก่อนประวัติศาสตร์ที่มนุษย์โบราณใช้เศษหนังและขนของสัตว์ที่ล่าเป็นอาหารมาห่อหุ้มร่างกายเพื่อให้เกิดความอบอุ่น เครื่องแต่งกายได้กลายมาเป็นสิ่งที่มนุษย์ผูกพันและทำให้เกิดความสำคัญจนกระทั่งใช้มันเป็นเครื่องมือแทนสิ่งบอกรูปร่าง ชนชั้น และกำหนดสร้าง ความแตกต่างระหว่างกัน การศึกษาถึงพัฒนาการของเครื่อง แต่งกายตะวันตกผ่านมุมมองที่เกี่ยวข้องกับเรื่องของเพศ และปัญหาอันเกิดขึ้นกับร่างกายของมนุษย์ผ่านเครื่องแต่งกาย จึงเป็นการเลือกใช้วิธีการมองถึงประเด็นปัญหาดังกล่าว เพื่อให้ มองเห็นการเชื่อมโยงที่ซับซ้อนทางความเชื่อ สังคม และวัฒนธรรม เข้ากับความพยายามในการใช้เครื่องแต่งกายเพื่อเป็นเครื่องมือ ในการควบคุมหรือปลดปล่อยมนุษย์ภายใต้สภาวะอันซับซ้อนนั้น ทั้งยังช่วยเสริมให้เข้าใจถึงความสัมพันธ์ของร่างกายกับเพศ ภายใต้อาณัติที่เชื่อมโยงกับเครื่องแต่งกายของเราอีกด้วย

คำสำคัญ : เครื่องแต่งกาย แฟชั่น เพศ เพศสภาพ

Abstract

For many years, clothing has always been one of the most important factors for human to survive. Human obsess with the concept of covering and adorning ourselves with clothing from past to present. Clothing has become our necessity, starts from the primitive men who adapted skin and fur from animals to protect their body from cold weather. Until today, when we use clothing as a tools to express oneself and to differentiate ourselves from the others. From these reasons, the idea of studying the development of clothing through the concept of changing body and to study how we express it throughout our clothes, is very interesting and enriching. In addition, this process of analysis will helps us to understand the relation between our gender and sex under the context of religion, society and culture.

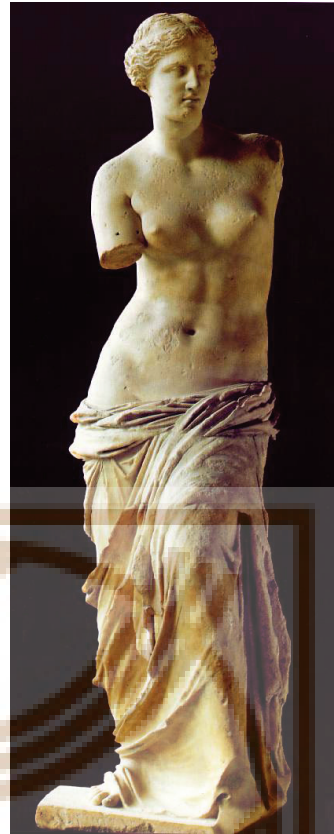
Keywords : Clothing, Fashion, Gender, Sex

บทนำ

ในกระบวนการศึกษาเรื่องพัฒนาการของเครื่องแต่งกาย ประเด็นปัญหาหนึ่งที่ไม่อาจหลีกเลี่ยงได้ คือ ความสัมพันธ์ของเครื่องแต่งกายกับร่างกายและเพศของมนุษย์ ในชีวิตประจำวันเครื่องแต่งกายมีหน้าที่เป็นดังเกราะคุ้มกันร่างกายจากสภาพภูมิอากาศ สภาวะแวดล้อม รวมถึงช่วยสร้างสถานภาพทางสังคม ชนชั้น ตลอดจนเสริมแต่งให้เกิดความงดงาม เราไม่อาจที่จะปฏิเสธได้ว่า การห่อหุ้มร่างกายด้วยเสื้อผ้าอาภรณ์นั้นกลับมีจุดประสงค์พื้นฐานอยู่ที่การใช้เพื่อปิดบังร่างกายอันเปลือยเปลือยของเราเอง

แต่เพราะเหตุใด มนุษย์ ไม่ว่าจะในสังคมแบบไหน ศาสนา หรือ ชนชั้นใด จึงมีความหมกมุ่นกับการปกปิดร่างกาย และเพราะเหตุใดร่างกายที่ปราศจากเครื่องนุ่งห่มจึงถูกโยงเข้ากับระบบแทนความหมายของความปรารถนาอันน่าอับอายที่จำเป็นต้องปกปิด ไปจนกระทั่งกลายเป็นสัญลักษณ์แทนความไร้อารยธรรมและความเสื่อมถอยทางศีลธรรมอันดี

การศึกษาพัฒนาการของเครื่องแต่งกายควบคู่ไปกับแนวความคิดเรื่องเพศ อันสัมพันธ์กับร่างกายของมนุษย์จึงเป็นเรื่องที่น่าสนใจและสอดคล้องกันอย่างน่าประหลาด กล่าวคือ หากเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกายถูกประดิษฐ์ขึ้นเพื่อเป็นดังเครื่องมือในการผลิตสร้างความหมายในบริบทใหม่ให้กับร่างกายมนุษย์แล้ว เรื่องเพศที่สัมพันธ์กับเรือนร่างซึ่งเปลี่ยนแปลงไป เพราะเครื่องแต่งกายที่ห่อหุ้ม ก็ย่อมที่จะเกิดความหมายใหม่ อันเคลื่อนไปด้วยพร้อมกัน

ภาพที่ 2 : รูปแกะสลักกรีนีส เดอ มิลอ (Venus de Milo) ในสมัยกรีกโบราณ แสดงให้เห็นลักษณะของการแต่งกายที่สอดคล้องกับความชื่นชมในอุดมคติทางความงามของเรือนร่างมนุษย์
ที่มา : http://www.artchive.com/artchive/g/greek/venus_de_milo.jpg.html

ในบทพระธรรมปฐมกาล (Book of Genesis) ที่ปรากฏเป็นบทแรกในพระคัมภีร์ไบเบิลฉบับเก่า (The Old Testament) ซึ่งมีเนื้อหาว่าด้วยการกำเนิดของโลกและมนุษยชาตินั้น กล่าวว่า เมื่อพระเจ้าได้ทรงเนรมิตสร้างโลก (พระองค์ทรงใช้เวลาทั้งหมด 6 วัน และทรงพักผ่อนหลังจากนั้นอีก 1 วัน) ในวันสุดท้ายของการเนรมิตสรรพสัตว์บนพื้นแผ่นดินนั้น พระองค์ได้ทรงสร้างมนุษย์คนแรกขึ้นด้วยการปั้นผงดินและเป่าลมปราณของพระองค์ลงไปในจนเกิดเป็นมนุษย์ผู้ชายที่มีชื่อว่า อัดัม (Adam)

พระเจ้าทรงปล่อยให้ อัดัม ได้ใช้ชีวิตอย่างเป็นอิสระในสวนเอเดน (Garden of Eden) อันเป็นสวนสวรรค์ของพระองค์ อัดัมใช้ชีวิตอย่างเป็นสุขในสวนของพระเจ้าด้วยร่างกายที่เปลือยเปลือยอย่างไม่มีรู้สึกอับอายหรือผิดบาป จวบจนกระทั่งพระเจ้าสร้างคู่ชีวิตให้กับอาดัม ด้วยการดึงซี่โครงจากหน้าอกด้านซ้ายของอาดัมในยามที่เขาหลับไหล แล้วทรงเนรมิตมนุษย์ผู้หญิงพร้อมให้ชื่อว่า อีฟ หรือ เอวา (Eve) จากนั้นทั้งคู่ได้กลายเป็นมนุษย์คู่แรกที่ ถือกำเนิดขึ้นโดยพระเจ้า ใช้ชีวิตอันเป็นสุขในสวนของพระองค์ ภายใต้ร่างกายอันปราศจากอาภรณ์ปกปิด ไม่มีความอับอายและไม่เห็นว่าร่างกายนั้นควรปกป้องจากสายตาหรือการดูถูกตัดสินของใคร

ในสวนเอเดนแห่งนี้ พระเจ้าทรงให้อิสระกับทั้ง

ภาพที่ 1 : ภาพวาด อัดัมและอีวา โดย Albrecht Durer, ปีค.ศ.1507 แสดงสภาวะหลังการถูกขับจากสวนสวรรค์ของพระเจ้า อันเป็นเหตุให้ทั้งคู่ต้องเผชิญกับความอายต่อร่างกายของตนเอง

ที่มา : <http://artisanhistory.blogspot.com/2011/06/week-1-january-12-stirrings-shiftings.html>

อดัมและเอวาในการที่จะใช้ชีวิตอย่างเป็นเสรี ทรงมีข้อแม้เพียงอย่างเดียวว่าห้ามมิให้ทั้งคู่เข้าไปยุ่งเกี่ยวกับผลไม้ต้องห้าม (Forbidden Fruit) ที่เกิดจากต้นไม้แห่งความรู้ของพระองค์ (The Tree of Knowledge of Good and Evil) แต่แล้วคำสั่งห้ามนั้นก็ถูกละเมิด เมื่อเอวาลงเชื่อในคำชักชวนจากพญามารที่แปลงร่างมาเป็นงูใหญ่พันกายรอบต้นไม้พร้อมชักชวนให้เธอลองชิมรสผลไม้ของพระเจ้า เอวากัดกินผลไม้้นก่อนที่จะแบ่งปันให้กับอดัม พระเจ้าโกรธที่ทั้งคู่ละเมิดคำสั่งของพระองค์ จึงทรงขับไล่ทั้งอดัมกับเอวาให้ออกไปจากสวนเอเดน กล่าวกันว่าในจังหวะที่ทั้งคู่ก้าวเท้าออกนอกอาณาเขตสวนสวรรค์นั่นเอง ที่อดัมและเอวารับรู้ได้ถึงสภาวะของร่างกายอันเปล่าเปลือยของตนเอง ร่างกายที่ปราศจากอารมณ์ปกปิดกลับกลายเป็นสัญลักษณ์แห่งบาป เป็นต้นเหตุแห่งบาปกำเนิด (Original Sin) ที่ปรากฏติดกายมนุษย์ทุกผู้ทุกนาม ที่สำคัญร่างกายนั้นได้กลายเป็นภาพแทนแห่งความอับอาย (Theory Of Shame) ที่มนุษย์ละเมิดต่อพระเจ้าเป็นเจ้า หรือ อีกนัยหนึ่งคือบิดาผู้ให้กำเนิดแก่ตน

ช่วงวินาทีที่ความละอายเข้าครอบครองและก่อให้เกิดเป็นความรู้สึกสำนึกนั่นเองที่ อดัมและเอวา ไขว่คว้าหากิ่งไม้ใบไม้เพื่อปกปิดร่างเปลือยของตนจากสายตาของผู้อื่นเป็นครั้งแรก และเหตุการณ์นั่นเองที่ถูกกำหนดวางให้เป็นดังต้นกำเนิดของเสื้อผ้าเครื่องแต่งกายภายใต้มุมมองของความเชื่อและศาสนา แต่นั้นเป็นสาเหตุสำคัญเพียงประการเดียวที่ทำให้มนุษย์เกิดความละอายและหมกมุ่นต่อร่างกายอันเปล่าเปลือย จนถึงกับต้องปกปิดเรือนร่างอันสร้างสรรคขึ้นโดยพระเจ้า หรือว่าแท้จริงแล้วมนุษย์เองต่างหากที่มีปัญหาเกี่ยวกับสภาวะแห่งร่างกายของตน

ในชีวิตประจำวันเราเดินหลีกคนบ้าที่เสื้อผ้าสกปรกขาดวิ่นแทบจะไม่ปกปิดร่างเปลือยด้วยความตื่นตกใจและหวาดกลัว เราเบือนหน้าออกจากเรือนร่างของนางแบบบนหน้านิตยสารปลุกใจที่เสื้อผ้าน้อยชิ้นไม่ได้มีไว้เพื่อ ปิดป้องสิ่งใด พลังร่าฟุ้งถึงศีลธรรมที่ตกต่ำอย่างใจหาย แล้วเหลือบมองร่างกายของคนข้างๆ พร้อมเปรียบเทียบกับร่างกายของตนก่อนถอนหายใจด้วยปรารถนาที่จะได้ครอบครองและเป็นเจ้าของชิ้นส่วนร่างกายเช่นนั้น หรือว่าในที่สุดแล้วมนุษย์เองนั่นแหละที่หมกมุ่นเพื่อเปลี่ยนแปลงร่างกายและทำให้เรือนร่างนั้นสอดคล้องกับสภาวะอุดมคติที่วาดเอาไว้มากที่สุด

ถ้าชาวกรีกและชาวโรมันโบราณชื่นชมกับร่างกายอันเปล่าเปลือยของตน ด้วยเชื่อว่าสรีระมนุษย์นั้นเป็นความงามสูงสุด ดังภาพจำลองสะท้อนรูปลักษณ์ของเทพเจ้า นั่นจึงเป็นสาเหตุให้เสื้อผ้าบนพื้นฐานความคิดแบบกรีกและโรมันมีส่วนประกอบของผ้าฝืนที่ถูกนำมาพันรัดและจับจีบรอบตัวผู้สวมใส่

กระบวนการแต่งร่างกายด้วยวิธีเช่นนี้ส่งผลให้คนกรีกและโรมันโบราณสามารถใช้ร่างกายได้อย่างอิสระมากกว่าเสื้อผ้าที่กระชับแน่น นอกจากนั้นผืนผ้าที่จับพันอยู่บนร่างกายยังมีส่วนในการเน้นส่วนสัดของผู้สวมใส่รวมทั้งเปิดเผยให้เห็นผิวเนื้อยามเคลื่อนไหวขยับกาย อันเป็นการแสดงให้เห็นถึงการให้ความสำคัญกับความสวยงามของร่างกายมนุษย์ไปพร้อมกัน แต่ทั้งนี้การที่นักกีฬาชายชาวกรีกฝึกซ้อมและแข่งขันกันด้วยเรือนร่างอันปราศจากเครื่องนุ่งห่มท่ามกลางสายตาของผู้ชมรอบสนามกีฬาหรือเมื่อจักรพรรดิแห่งอาณาจักรโรมันอันยิ่งใหญ่บัญชาให้ช่างฝีมือแกะสลักรูปอนุสาวรีย์ร่างเปลือยของพระองค์ แล้ววางประดับไว้กลางจัตุรัสเมืองนั้น กลับดูเหมือนน่าที่จะมีความหมายมากกว่าการมุ่งแสวงหาความคล่องตัวในการกีฬาและมุ่งนำเสนอความสง่างามของรูปร่างอันสะท้อนถึงอำนาจแห่งตนเพียงอย่างเดียว แต่ทว่ามึนยประหวัดไปถึงความพยายามของมนุษย์ที่จะใช้ความงามของร่างกายขึ้นเป็นเครื่องมือเพื่อเทียบเคียงตนเองให้เข้าใกล้กับสภาวะของพระเจ้า และได้เอื้อสัมพันธ์กับความเป็นอมตะ

ต่อมาในสมัยยุโรปยุคกลาง (คริสต์ศตวรรษที่ 5-15) ที่พัฒนาขึ้นภายหลังจากการที่อาณาจักรโรมันล่มสลายลงด้วยการรุกรานของชนเผ่าป่าเถื่อนทางตอนเหนือของยุโรป (Barbarians) และบรรดาผู้รุกราน ซึ่งต่อมาจะได้กลายเป็นต้นกำเนิดของกลุ่มคนในยุโรปยุคกลางเหล่านี้จะห่อหุ้มร่างกายด้วยหนังสัตว์ รวมถึงเสื้อผ้าที่ผ่านการตัดเย็บกระชับตัวเพื่อให้สามารถป้องกันร่างกายจากลมหนาวได้ ในขณะที่ร่างกายของคนในยุคกลางถูกปกปิดหมกมุ่นแต่ก็นำแปลกที่ความหมกมุ่นในเนื้อหนังมังสาจะยังคงปรากฏความสำคัญ เพราะภายใต้สภาวะของการใช้ชีวิตที่ลำบากและใกล้ชิดกับธรรมชาติ บรรดาผู้คนที่ใช้ชีวิตรวมกันในห้องของบ้านหนึ่งหลังกลับนอนร่วมเตียงกันโดยไม่ถือสา การเปิดเปลือยร่างกายต่อบุคคลอื่นเริ่มเปลี่ยนนัยความหมายจากการถูกใช้เป็นเครื่องมือเพื่อเทียบเคียงพระเจ้าเช่นแนวคิดกรีกโรมัน ไปสู่การเป็นสัญลักษณ์ทางสังคมอันตั้งอยู่บนพื้นฐานของการประพฤติปฏิบัติที่แสดงถึงการเปิดเผยและจริงใจต่อกัน

“สมัยยุโรปยุคกลาง การเปลือยร่างกายไม่ได้ถูกมองว่าเป็นเรื่องผิดศีลธรรม สมาชิกในครอบครัวนอนร่วมกันในห้องนอนและในบางครั้งร่วมเตียงเดียวกัน มีธรรมเนียมปฏิบัติซึ่งแยกแปลกหน้าในโรงเตี๊ยมสามารถนอนรวมกันได้โดยไม่แยกเพศ และหากแขก ผู้เข้าพักคนใดปฏิเสธการเปิดเปลือยเสื้อผ้าก่อนเข้านอน นั่นอาจหมายถึงเขามีร่างกายที่ผิดปกติหรือมีผิวหนังติดเชื้อ การเปลือยกายเพื่ออาบน้ำรวมในสถานที่อาบน้ำสาธารณะซึ่งเป็นที่รวมของผู้คนทุกเพศทุกวัยก็ถือเป็นเรื่องสามัญเช่นเดียวกัน” [1]

เป็นที่น่าสังเกตว่าขณะเดียวกันคริสต์ศาสนาที่มีบทบาทสำคัญมากขึ้นในสังคมของผู้คนยุคนั้น ก็เพิ่มความเข้มงวดในส่วนหนึ่งของแนวความคิดที่หมกมุ่นกับสภาวะการเปลือยเปล่าของร่างกายโดยพยายามเชื่อมโยงนัยทางความหมายเข้ากับการเป็นสัญลักษณ์ของตัณหา (Lust) ซึ่งเป็นหนึ่งในบาป 7 ประการ (Seven Deadly Sins) อันเป็นคำสอนที่มีจุดประสงค์เพื่อควบคุมพฤติกรรมของมนุษย์ ความเคร่งครัดนี้กลายเป็นปัจจัยที่ทำให้แนวคิดอันเกี่ยวข้องกับร่างกายเปลี่ยนไปจากเดิม ส่งผลให้ยุโรปยุคกลางกลายเป็นสังคมที่หมกมุ่นกับประเด็นของการนำเสนอร่างกายซึ่งขัดแย้งกับยุคสมัยก่อนหน้าอย่างสุดขีด แนวคิดในเรื่องเพศตกอยู่ภายใต้การควบคุมของหลักปฏิบัติทางศาสนา การมีเพศสัมพันธ์มีความสำคัญเฉพาะเพื่อผลิตทายาทและผู้สืบสกุล ร่างเปลือยของสตรีกลายเป็นต้นกำเนิดแห่งปรารถนาต้องห้าม การควบคุมร่างกายของพวกเธอให้พ้นเสียจากการเป็นบ่อเกิดแห่งราคะ จึงกลายเป็นความจำเป็นที่เครื่องแต่งกายจักต้องทำหน้าที่ให้สอดคล้องกับความต้องการของสังคม อันมีส่วนให้เกิดเป็นความนิยมที่เรือนร่างของสตรีรวมทั้งส่วนต่างๆ ของร่างกายจะต้องถูกปิดคลุมไว้อย่างมิดชิด เส้นผมของพวกเธอถูกมัดซ่อนภายใต้ผ้าคลุมผืนยาวที่เรียกว่า วิมเพิล (Wimpele)

โดยเฉพาะอย่างยิ่งในสตรีแต่งงานแล้ว การให้ความหมายของเส้นผมสตรีในลักษณะของการเป็นสัญลักษณ์แห่งตัณหาและปรารถนาทางเพศที่จำเป็นต้องปกปิดจากสายตาผู้ชายหรือจะเปิดเผยได้ก็เฉพาะในส่วนตัวและต่อหน้าบุคคลที่มีสิทธิทางพฤตินัยจึงนับเป็นประเด็นที่น่าสนใจ เพราะหากการปกปิดหรือหลบซ่อนสิ่งใดล้วนมีที่มาจากความหวาดกลัวเป็นต้นกำเนิด เราจะสามารถกล่าวได้หรือไม่ว่าแท้จริงแล้วบรรดาผู้ชายทั้งหลายนั้นล้วนรู้สึกอ่อนแอต่ออำนาจดึงดูดและความปรารถนาเมื่ออยู่ต่อหน้าเรือนร่างของสตรีที่มีผมยาวสลวย ดังเช่นที่ปรากฏในตำนานของ ราพันเซล (Rapunzel) หญิงสาวผู้ถูกจองจำในหอคอยและใช้เส้นผมยวนั้นนำพาเจ้าชายมาช่วยปลดปล่อยตนไม่เว้นแม้แต่นางอสุรกาย กอร์กอน (Gorgon) ที่ผมทุกเส้นมีรูปร่างเป็นอสรพิษร้ายอันสามารถทำให้มนุษย์ทุกคนที่สบตางกลายเป็นหิน สิ่งนี้สะท้อนความเชื่อที่ว่าถ้าเรือนร่างสตรีหรืออวัยวะส่วนต่างๆ ของร่างกายเออมีทั้งพลังดึงดูดที่น่าหลงใหลและอำนาจที่อันตรายรวมกันอยู่ การกำหนดกฎแรงปรารถนาอันจะพาไปสู่หายนะนั้นไว้ด้วยการป้องกันผ่านวิธีปิดคลุมชิ้นส่วนร่างกายนั้นเสียจากการมองเห็นด้วยเสื้อผ้าและเครื่องแต่งกายจึงอาจเป็นวิธีที่ง่ายและปลอดภัยมากที่สุด

der alte man.
gelt und gütes gnuß wil ich dir geben, wirtu nach mirinem willen leben großt wie ich bin zu mirin
rauchen das selbs wil ich dir erlaßn . DES IVNG WEIB Es hilft Kein schloß vic
frawen ist. Kein er w mag sein da lieb mit ich, darumb Ein selbheit der mit gfdt, den wil
ich Kauffen onwdein gelt . DER IVNG GSEL Ich drag kein selbheit zu solchen
schloßen. wie wol es manchen hat verdroßen, der hat der naren Kappen vgl. der
Röcke lieb der Kauffman wil.
Die ungleichen Liebhaber

ภาพที่ 4 : เข็มขัดกันชู้ หรือ Chastity Belt ฟันธนาการแห่งความซื่อสัตย์ แสดงรูขบถภายในส่วนของอวัยวะเพศและทวารหนัก
ที่มา : http://www.democraticunderground.com/discuss/duboard.php?az=view_all&address=389x6735054

ภาพที่ 3 : ภาพวาดบุรุษยุคกลางบังคับให้สตรีสวมเข็มขัดกันชู้ ก่อนเข้าร่วมกับสงครามศาสนาเพื่อปกป้องดินแดนศักดิ์สิทธิ์
ที่มา : <http://www.medievalists.net/2009/01/18/the-myth-of-the-medieval-chastity-belt/>

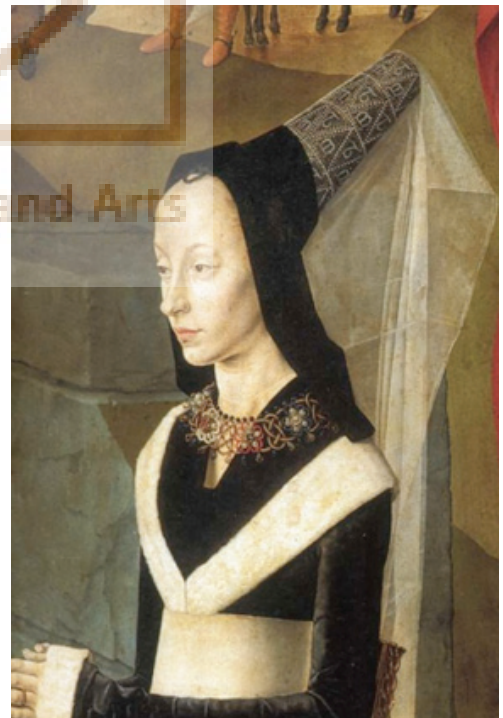
สงครามที่บรรดาอัศวินในคริสต์ศาสนาออกเดินทางไปยัง ตะวันออกกลางเพื่อช่วงชิงดินแดนศักดิ์สิทธิ์ที่เชื่อกันว่าเป็น สถานที่กำเนิดของพระเยซูคืนมาจากการครอบครองของ มุสลิมนั้น ก็ยังมีส่วนในการเกิดขึ้นของเรื่องเล่าปรัมปราที่ว่าด้วย เครื่องแต่งกายอันมีที่มาแสนประหลาด เช่น เข็มขัดกันชู้ หรือ Chastity Belt ที่เกิดขึ้นจากการเดินทางไปยังดินแดนแห่ง พันธะสัญญาที่แสนไกลและใช้เวลาอันยาวนานห่างจากบ้านเกิด ได้ก่อความเคลือบแคลงสงสัยในความซื่อสัตย์ของภรรยาตน ต่อบรรดาอัศวิน พวกเขาจับเธอสวมเครื่องพันธนาการรูปร่าง คล้ายเข็มขัดที่มีส่วนครอบปิดอวัยวะซึ่งยังผลให้หญิงสาว เหล่านี้ไม่สามารถที่จะมีความสัมพันธ์ทางเพศกับใครอื่น ขณะที่ ยังคงสามารถขยับถ่ายได้อย่างปกติผ่านรูแคบๆ ที่เจาะไว้ทาง ด้านหน้าอวัยวะเพศและทวารหนัก จริงอยู่ที่แม้ว่าเครื่องมือพิสดาร ที่พบในพิพิธภัณฑ์ส่วนใหญ่จะถูกผลิตสร้างขึ้นในช่วงหลัง (โดย เฉพาะอย่างยิ่งในสมัยคริสต์ศตวรรษที่ 16 รวมถึงกลับมาได้รับความนิยมนอย่างมากในช่วงต้นคริสต์ศตวรรษที่ 19) และถูก นำมาใช้เพื่อจุดประสงค์ด้านการป้องกันตัวของหญิงสาวรวมถึง เป็นอุปกรณ์เพื่อเสริมความสุภาพแต่การเกิดขึ้นของคำกล่าว ที่อ้างถึงเครื่องแต่งกายประหลาดในยุคกลางนี้ก็ได้อ้างถึง วัตถุประสงค์ในความพยายามที่จะสื่อถึงการจัดระเบียบเรื่อง เพศของผู้หญิงโดยการควบคุมของผู้ชายผ่านร่างกายและ เครื่องแต่งกายได้อย่างน่าสนใจ

“นอกเหนือไปจากความเชื่อผิดๆ เหล่านี้ การนำ เข็มขัดกันชู้มาใช้ยังมีได้จำกัดอยู่แค่การเป็นเครื่องมือที่ผู้ชาย ใช้เพื่อควบคุมสตรีให้ซื่อสัตย์ต่อตนเองเพียงเท่านั้น เพราะหาก เราอ้างอิงถึงบทกวีสมัยกลาง ยังพบได้ว่าการนำเข็มขัดกันชู้มาใช้ มักเกิดขึ้นจากการตกลงใจพร้อมกันของทั้งชายและหญิง อันเป็นผล ให้อุปกรณ์ประหลาดนี้เป็นดังภาพอุปมาถึงคำปฏิญาณในความ รักดีที่มีต่อกัน” [2]

ผลจากสงครามศาสนาที่ยืดเยื้อเริ่มปี ได้เปิดทางให้ มีการนำเอาเครื่องแต่งกายแนวใหม่จากดินแดนตะวันออก เสือยารัตนรูปของสตรีที่เรียก บลียอต (Bliaut) ถูกประดิษฐ์ขึ้น ตามต้นแบบของเสื้อผ้าที่เหล่าอัศวินนำมาฝากเหล่าภรรยาจาก ดินแดนไกล เสื้อคลุมยาวเหล่านี้ทำจากผ้าไหมทอยกดอกที่งดงาม วิจิตร และผ่านกระบวนการตัดเย็บให้กระชับลำตัวด้วยเทคนิคใหม่ จากการใช้ เกล็ด หรือ Dart เพื่อกำจัดส่วนของผ้าที่ไม่ต้องการ ออกไปแทนที่การเจาะรูแล้วร้อยเชือกผูกมัดดังก่อน ผู้หญิงยุโรป หลงใหลในความงามรูปแบบใหม่จากดินแดนตะวันออก และ ปรารถนาที่จะเป็นผู้ได้ครอบครองเครื่องแต่งกายแบบใหม่นั้น ประกอบกับเหตุการณ์กาฬโรคระบาดครั้งใหญ่ในยุโรปยุคกลาง ราวคริสต์ศตวรรษที่ 14 โรคห่าหรือกาฬโรค (Black Death) ซึ่งมีหนูเป็นพาหะนำโรคนี้ กลับนำผู้คนทวนไปสู่ความหวาดกลัวที่ สัมพันธ์กับเนื้อหนังมังสา พวกเขาลดความถี่ในการอาบน้ำและ

ภาพที่ 5 : Bliaut และเครื่องแต่งกายของบุรุษและสตรียุคกลาง ที่มีลักษณะ ของการปกปิดร่างกายอย่างมิดชิด
ที่มา : <http://robinhood.simbelmyne.us/>

ภาพที่ 6 : สตรียุคกลางสวม Hennin หรือ หมวกทรงสูง ที่ครอบปิดทั้งศีรษะ และมีความสูงกว่า 20 นิ้ว
ที่มา : <http://suzseams.blogspot.com/2012/03/then-there-was-mon-ey-and-middle-ages.html>

ชำระล้างร่างกาย ด้วยความเชื่อที่ว่า สัมผัสจากน้ำนั้นจะทำการเปิดรูขุมขนซึ่งมีส่วนทำให้เชื้อโรคเดินทางเข้าสู่ร่างกายได้ง่ายขึ้น การล้มตายด้วยโรคร้ายของผู้คนจำนวนมากลดศรัทธาและความเลื่อมใสในพระเจ้าที่ดูราวกับเพิกเฉยต่อคำสวดอ้อนวอนให้พ้นจากโรคร้าย พวกเขาหันมาใช้ชีวิตทางโลกราวกับไม่มีวันพรุ่งนี้ ซึ่งสวนทางกับความเคร่งครัดในศาสนาที่ฟุ้งทะยานสูงสุด พระและบาทหลวงประณามการใช้ชีวิตฟุ่มเฟือยของผู้คนผ่านทางเครื่องแต่งกายที่หรูหราว่าเป็นบาป หมวกสตรีทรงสูงที่เรียก เฮนนิน (Hennin) ที่อาจมีความสูงได้ถึง 15-20 นิ้ว ตลอดจนความนิยมในการเกล้าผมเป็นก้อนรูปทรงคล้ายเขาที่ขมับทั้งสองข้างของสตรีซึ่งถูกโยงเข้ากับการเป็นสัญลักษณ์ของรูปแทนปีศาจ และถือเป็นการแสถนิยมทางการแต่งกายที่ถูกโจมตีจากศาสนา

คริสต์ศาสนาที่มีอำนาจเด็ดขาดเป็นมนุษย์เพศชาย ภายใต้บทบาทของพระและนักบวช ได้ถูกนำมาใช้เป็นเครื่องมือเพื่อควบคุมร่างกายของสตรีให้อยู่ใต้ปกครองอย่างสมบูรณ์อีกครั้งเมื่อประวัติศาสตร์ล่วงเข้าสู่คริสต์ศตวรรษที่ 16 หรือในสมัยฟื้นฟูศิลปวิทยา จริงอยู่ที่แม้ว่าผลจากแนวคิดแบบมนุษยนิยมและการเดินทางค้นพบดินแดนใหม่จะกระตุ้นให้มนุษย์ลดความงมงายในศาสนาและหันมาสนใจในแนวคิดปรัชญาที่หยิบยืมมาจากสมัยกรีกโบราณและสมัยโรมันเดิมมากยิ่งขึ้น เครื่องแต่งกาย

กลับเดินหน้าเข้าสู่การทำหน้าที่เป็นพันธนาการของร่างกายอย่างแท้จริง ขณะที่ร่างกายของบุรุษสามารถเคลื่อนไหวได้คล่องแคล่วจากเสื้อผ้าที่กระชับเรือนร่างซึ่งเปิดโอกาสให้ผู้ชายสามารถขี่ม้า ทำสงคราม และประกอบกิจกรรมภายนอกบ้านได้อย่างสะดวก แต่เครื่องแต่งกายของผู้หญิงกลับรัดรีงเรือนร่างอย่างมิดชิดจากใต้คอถึงปลายเท้า ช่วงลำตัวของพวกเธอถูกตรึงไว้ด้วยคอร์เซ็ต (Corset) ที่ตามด้วยกระดูกวาฬ (Whale bone หรือ Baleen อันเป็นเส้นกระดูกอ่อนซึ่งมีที่มาจากเหงือกของปลาวาฬ และมีคุณสมบัติคล้ายพลาสติก) จนลำตัวเกิดเป็นรูปทรงกรวยที่เรียบเกลี้ยงและปราศจากส่วนโค้งเว้าตามธรรมชาติ ในขณะที่ร่างกายส่วนล่างถูกพุงไว้ด้วยโครงส้อมเรียก Farthingale หรือ Vertugadin ที่มีบทบาทในการแปลงรูปร่างของผู้หญิงให้บานออกเป็นรูปกรวยจากจุดเอว ขณะที่ลำคอของเธอก็ตั้งตรงด้วยการสวมเครื่องสวมคอขนาดใหญ่ที่ทำจากผ้าลูกไม้ลงแป้ง จนแข็งเรียก รัฟ (ruff) นำแปลกที่การลบสรีระตามธรรมชาติแล้วแทนที่ด้วยรูปทรงเรขาคณิตผ่านโครงร่างของเครื่องแต่งกายเช่นนี้สอดคล้องกับแนวคิดที่เกิดขึ้นของผู้คนในยุคฟื้นฟูศิลปวิทยาการอันสะท้อนถึงกระบวนการตั้งมนุษย์เป็นศูนย์กลางแล้วมุ่งจัดระเบียบทุกอย่างไว้ภายใต้การควบคุม เสื้อผ้ากลายเป็นเครื่องมือในการบังคับให้เกิดกิริยาและท่าทางที่ผ่านการประดิษฐ์อย่างสอดคล้องกับสถานภาพทางสังคมของผู้สวมใส่ สตรีชั้นสูงจึงไม่สามารถเคลื่อนไหวหรือทำกิจกรรมบางสิ่ง

ภาพที่ 7 : พระนางเจ้าเอลิซาเบธที่ 1 สวมเครื่องแต่งกายแบบคริสต์ศตวรรษที่ 16 ที่ประกอบด้วยคอร์เซ็ตที่รัดรอบลำตัวและแผงคอลูกไม้ (ruff) ขนาดใหญ่
ที่มา : <http://tudorhistory.org/elizabeth/gallery3.html>

ภาพที่ 8 : รองเท้า Chopine ของสตรีในคริสต์ศตวรรษที่ 16 ที่มีค่าสูงกว่า 20 นิ้ว
ที่มา : <http://mrssplapthing.blogspot.com/2011/03/gods-bodkins-hamlet-moment.htm>

ได้ตามใจอิสระเพราะร่างกายตกอยู่ในการจองจำของเสื้อผ้า โดยเฉพาะเมื่อสวมรองเท้าโซปีน (Chopine) อันเป็นรองเท้าสันเตี้ยที่มีความสูงกว่า 20 นิ้ว อันเป็นที่นิยมอย่างสูงของเหล่าโสเภณีชั้นสูงในเมืองเวนิซที่บังคับให้พวกเธอต้องพุงกางกับร่างของบ่าวรับใช้ตลอดเวลาเมื่อก้าวเดิน การพึ่งพาผู้อื่นกลายเป็นสิ่งจำเป็นและช่างน่าขันที่มันกลายเป็นเสน่ห์ดึงดูดให้เหล่าชายหนุ่มถวิลหา ซึ่งก็เป็นเรื่องน่าประหลาดอีกเช่นกันที่พวกเขาต่างก็เต็มใจพร้อมเป็นที่พึ่งพิงให้กับผู้หญิงที่ไม่สามารถช่วยเหลือตัวเองได้แม้แต่นิดเดียวจะเคลื่อนย้ายเหล่านี้

ภาพที่ 9 : Coco Chanel ในชุดเครื่องแต่งกายสตรีอันเป็นที่นิยมแบบ ค.ศ. 1920 ซึ่งสะท้อนถึงความเป็นผู้หญิงสมัยใหม่
ที่มา : http://artdecoblog.blogspot.com/2009/09/coco-chanel-1929_24.html

การหักเหครั้งสำคัญในมุมมองของเครื่องแต่งกายปรากฏชัดเจนขึ้นในช่วงสงครามโลกครั้งที่หนึ่ง (ค.ศ.1914-1918) อันมีสาเหตุที่เกิดจากการลอบสังหารกษัตริย์ฟรานซ์ เฟอดินานด์ของออสเตรียเมื่อ 24 มิถุนายน 1914 และเป็นสิ่งที่ทำให้ชายหนุ่มจากทุกหัวเมืองถูกส่งไปเป็นทหารในสนามรบ ผู้หญิงจำเป็นต้องทำหน้าที่แทนบรรดาสามีด้วยการเข้ารับอาชีพที่ไม่เคยถูกจัดให้กับสตรีมาก่อน ผลที่เกิดขึ้นสร้างความมั่นใจและสถานะใหม่ทางสังคมให้กับพวกเธอ ผู้หญิงละทิ้งเครื่องแต่งกายตามหลักที่ควบคุมร่างกายเธอไว้ราวกับนักโทษในกรงขัง การมีงานทำมีเงินเดือนและมีสังคมที่นอกเหนือไปจากบ้านและห้องครัวกระตุ้นเร้าให้ผู้หญิงเปิดเผยเรือนร่างผ่านเสื้อผ้าที่หัดสั้นซึ่งสามารถสร้างอิสระกับร่างกายได้มากกว่าแต่ก่อน บรรดาสาวๆ ในทศวรรษที่ 1920 นี้เรียกตัวเองว่า แฟลปเปอร์ (Flapper)

หรือ ลา การ์ซอนน์ (La Gaconne) พวกเธอพอใจกับเรือนร่างที่หอมหรั่งและหน้าอกเล็กแบนราวเด็กผู้ชาย พวกเธอตัดผมบ๊อบสั้นเต๋อ สูดบุหรี่ เทียวไนท์คลับ เล่นกีฬากลางแจ้ง มีภาษาพูดที่เข้าใจกันได้เฉพาะกลุ่ม และใช้ชีวิตเสรีไม่ต่างจากที่เหล่าสุภาพบุรุษเคยปฏิบัติด้วยชุดกระโปรงแขนกุดที่เผยช่วงคอจุนลิคและสั้นเหนือเข่า เนื้อหนังมังสาที่ถูกเปิดเผยอย่างจงใจและท้าทายกลายเป็นเครื่องมือในการเรียกร้องพื้นที่และความเท่าเทียมกันของทั้งสองเพศ การที่ผู้หญิงเลือกนำเสนอสภาวะของร่างกายอันห่างไกลจากมายาคติเพศหญิงที่สังคมและมนุษย์เพศชาย

ภาพที่ 10 : การประท้วงเผาอกทรง "The Bra Burning Movement" ในปี ค.ศ.1968
ที่มา : <http://mediamythalert.wordpress.com/2011/09/06/recalling-the-1960s-bra-burning-days-of-womens-lib/>

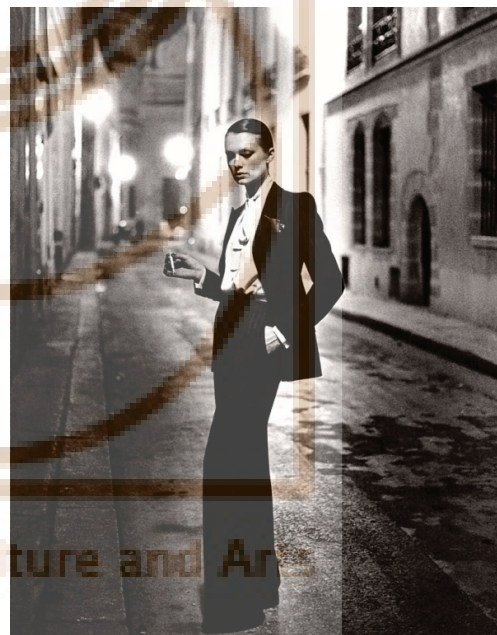
ปรารถนามายั่วล้อและสร้างให้กลายเป็นสมัยนิยมนั้นจึงไม่ต่างอะไรจากสิ่งที่ โคโค ชาแนล (Coco Chanel) นักออกแบบเครื่องแต่งกายผู้มีชื่อเสียงในช่วงเวลาดังกล่าวพยายามที่จะต่อสู้และนำเสนอ ชาแนลมุ่งผลิตสร้างผู้หญิงสมัยใหม่ในรูปแบบที่มีความมั่นใจและเป็นตัวของตัวเอง ด้วยการผสมผสานรายละเอียดของเครื่องแต่งกายบุรุษในเครื่องแต่งกายของเธอ ไม่ว่าจะเป็นการใช้ผ้าทวิตชนแกะ (Tweed) มีลวดลายที่เรียบง่าย รวมทั้งการเลือกใช้โทนสีดำและเข้มขรึมเพื่อสร้างความแข็งแกร่งแบบผู้ชายให้เกิดขึ้นบนร่างกายของสตรี จนสามารถที่จะกล่าวได้ว่าผลงานการออกแบบของชาแนลที่มีความร่วมสมัยและสอดคล้องกับพัฒนาการของสังคม สามารถนำพาสถานภาพของผู้หญิงไปไกลกว่าที่เคยปรากฏมาในประวัติศาสตร์เครื่องแต่งกาย

จวบจนก้าวเข้าสู่ทศวรรษที่ 1960 ซึ่งเป็นช่วงเวลา ที่คุกรุ่นไปด้วยบรรยากาศของสงครามเย็นและระบบทุนนิยม การเรียกร้องถึงความเท่าเทียมกันของเพศก้าวสู่การต่อสู้ ที่ก้าวร้าวและรุนแรง ผู้หญิงเรียกร้องสิทธิเสรีภาพทั้งทางสังคม และกฎหมายเพื่อความเท่าเทียมกันกับเพศชาย ในการประท้วง ปี ค.ศ. 1968 เพื่อต่อต้านการประกวดนางงามอเมริกา ที่แอตแลนติกซิตี มลรัฐนิวเจอร์ซีย์ นักคิดสายสตรีนิยม (Feminism) ต่อต้านการประกวดดังกล่าวโดยอ้างว่าเป็นกิจกรรมไร้มองที่จัดขึ้น เพื่อสนองต่อความบันเทิงของผู้ชายบางกลุ่มอันแฝงนัยของการดูถูก และลดฐานะความเป็นผู้หญิงลงเป็นแค่เครื่องเล่นทางเพศ (Sex Object) ว่ากันว่าในการประท้วงครั้งนั้น เหล่าสตรีนิยม หัวรุนแรงร่วมกันถอดเสื้อยกทรงและเผาเครื่องรัดกาย อันเป็นสัญลักษณ์สุดท้ายที่แสดงถึงความเป็นผู้หญิงทิ้ง อันเป็นผลให้ การกระทำนั้นกลายเป็นสัญลักษณ์ที่มาของรูปแบบการประท้วง เพื่อความเสมอภาคทางเพศ (The Bra Burning Movement)

“เรื่องเล่าถึงการประท้วงเผายกทรง (Bra Burning) เริ่มขึ้นในวันที่ 7 กันยายน 1968 ที่บรรดากลุ่มปลดปล่อย สตรีเสรีรวมตัวกันต่อต้านการประกวดมิสอเมริกาที่บริเวณ ทางเดินด้านหน้าอาคารของเมืองแอตแลนติกซิตี มลรัฐนิวเจอร์ซีย์ โดยมีสัญลักษณ์หลักของการประท้วงคือถังขยะเหล็กใบใหญ่ ที่เรียกกันว่าถังขยะเสรีภาพ (The Freedom Trash Can) ที่บรรดาผู้ประท้วงใช้ทิ้งเครื่องพ่นนาการความเป็นหญิงต่างๆ อาทิ เสื้อยกทรง สายรัดอุ้งน่อง รองเท้าส้นสูง ขนตาปลอม และ นิตยสารจำนวนมากไม่ว่าจะเป็น เพลย์บอย หรือ คอสโมโพลิแตน แต่กลุ่มผู้ประท้วงได้ยืนยันหลังจากนั้นว่าไม่มีการจุดไฟเผาสิ่งของใดที่แอตแลนติกซิตี ดังเช่นที่ โรบิน มอร์แกน (Robin Morgan) ผู้นำการประท้วงได้กล่าวยืนยันว่าชาวที่ที่เกิดขึ้น ทั้งหมดนั้นเป็นเพียงการโหมเรื่องของบรรดานักข่าว แต่กระนั้น การประท้วงแบบเผายกทรงก็ได้กลายมาเป็นคำกล่าวอ้าง อย่างดูแคลนและน่าขันถึงการประท้วงเพื่อเรียกร้องสิทธิ และเสรีภาพของผู้หญิงในเวลาต่อมา” [3]

ทั้งนี้ถึงแม้ว่าความพยายามในการเรียกร้องสิทธิ และความเท่าเทียมกันระหว่างเพศจะยังไม่สามารถปรากฏผล ให้เห็นได้ทันตา แต่ความพยายามในการใช้เครื่องแต่งกายเพื่อสะท้อน ให้เห็นความต้องการดังกล่าวยังคงดำเนินต่อไป และดูเหมือนว่า นักออกแบบเครื่องแต่งกายชาวฝรั่งเศสอย่าง อีฟ แซงต์ โลรองท์ (Yves Saint Laurent) จะนำเสนอแนวคิดใหม่ที่สอดคล้อง กับความต้องการดังกล่าวได้อย่างน่าสนใจ ด้วยการออกแบบเสื้อผ้า ในลักษณะ ยูนิเซ็กส์ (Unisex) ที่สวมใส่ได้ทั้งชายและหญิง นอกจากนี้เขายังนำเสนอเสื้อสูททักซิโดพร้อมกางเกง ที่ถูกผลิตขึ้นเพื่อผู้หญิงโดยเฉพาะเรียก เลอ สโมกิ้ง (Le Smoking) ออกจำหน่ายในปี ค.ศ.1966 และถูกทำให้เป็นอมตะ จากภาพถ่าย ผลงานด้วยฝีมือของช่างภาพแฟชั่นชาวเยอรมัน เฮลมุต นิวตัน (Helmut Newton) ในภาพถ่ายประวัติศาสตร์นั้น โรลองท์ กำหนดให้นางแบบสวมเสื้อผ้าไหมคอระบายแบบผู้หญิง

ที่ตกแต่งด้วยโบว์สีดำ แล้วสวมทับด้วยทักซิโดสามกระดุม กับกางเกงจีบข้างแบบผู้ชาย เธอปลดผมเรียบติดศีรษะขณะยื่น ลิ้นกระเป่าและสูบบุหรี่อยู่ในซอยเปลี่ยว ด้วยท่วงท่าที่ถูกจัดวาง อย่างมั่นใจเทียบเสมอชายอย่างนั้น เลอ สโมกิ้ง ของ อีฟ แซงต์ โลรองท์ ทำหน้าที่ของการสร้างนัยความหมายใหม่ ทางเครื่องแต่งกายที่ราวกับได้ยกระดับสถานภาพของผู้หญิงให้ ปรากฏพร้อมด้วยความมั่นใจและเป็นตัวของตัวเองอย่างเต็มที่ สมบูรณ์ ซึ่งไม่น่าสงสัยเลยว่าเพราะเหตุใดนางแบบสร้างสรรค์ดังกล่าว จึงได้เปิดทางให้กับผลงานการออกแบบของเขาในยุคต่อมา จนได้รับความนิยมอย่างมากในหมู่สตรี เช่น Pant Suit หรือ ชุดเสื้อสูทกับกางเกงที่ออกแบบสำหรับผู้หญิงทำงาน ให้เคลื่อนไหวได้คล่องแคล่วสะดวกต่อกิจกรรมต่างๆ และเสริม ภาพลักษณ์ที่ดูแข็งแกร่งมีความเป็นผู้นำทัดเทียมกับผู้ชาย นอกจากนี้เสื้อสูทกางเกงก็ยังคงเป็นที่นิยมของบรรดา นักการเมืองหญิงจำนวนมากอีกด้วยแม้ในปัจจุบัน ดังที่จะ เห็นได้จากบรรดานักการเมืองหญิงหรือเหล่าผู้นำสตรี เป็นต้น

ภาพที่ 11 : Le Smoking ออกแบบโดย Yves-Saint Laurent แสดงลักษณะ ของการประยุกต์รูปแบบจากเครื่องแต่งกายชายอย่างเห็นได้ชัด ที่มา : <http://geeseamongstlions.com/archives/2339>

ภาพที่ 12 : Hillary Clinton สวม Pant Suit เพื่อสร้างภาพลักษณ์ที่ ดูเด็ดเดี่ยวแข็งแกร่ง ขณะที่โหนด สติสโตช่วยให้อเธอยังคงดูมีความ เป็นผู้หญิง ที่มา : <http://blog.zap2it.com/pop2it /2008/08/hillary-clinton.html>

เลดี้กาก้า กับ ปัญหาเรื่องเพศ

ปัญหาเรื่องเพศที่สะท้อนผ่านกระบวนการทางเครื่องแต่งกายไม่เคยยุติ ไม่เว้นแม้แต่ เลดี้กาก้า (Lady Gaga) นักร้องสาวชาวอเมริกันที่มีชื่อเสียงด้านรสนิยมในการแต่งตัวประหลาดและหลุดโลก มีข่าวลือซุบซิบหนาหูถึงตัวตนที่แท้จริงของเธอ แม้กระทั่งเรื่องที่ว่าแท้จริงแล้วเธอเป็นผู้ชายแปลงเพศ แต่ถึงแม้ว่าปัญหาเรื่องเพศจะไม่ใช่อะไรที่เลดี้กาก้าใส่ใจ เธอยืนยันว่าการจงใจแต่งตัวเพี้ยนนั้นมาจากความต้องการที่จะนำเสนอตัวตนที่แท้จริงสู่แฟนเพลง เธอต้องการให้ผู้คนรักเธออย่างที่เห็นมากกว่าตัวตนที่เสแสร้งและถูกประดิษฐ์ผ่านมายาของวงการบันเทิง และเพื่อให้กระบวนการนำเสนอตัวตนของเธอประสบความสำเร็จมากที่สุด เลดี้กาก้าจัดตั้งหน่วยที่มงานพิเศษเรียก Haus of Gaga ซึ่งมีหน้าที่ในการดูแลและสร้างสรรค์ภาพลักษณ์ของเธอ โดยหนึ่งในหัวหน้าทีมคนสำคัญได้แก่ นิโคลาส ฟอร์มาเซตติ (Nicola Formichetti) นักออกแบบเครื่องแต่งกายลูกครึ่งญี่ปุ่นอิตาลี ที่ยังมีตำแหน่งเป็นหัวหน้าทีมสร้างสรรค์ให้กับนิตยสาร Vogue Hommes Japan และหัวหน้าทีมออกแบบเครื่องแต่งกายให้กับเสื้อผ้าแบรนด์ Mugler อีกด้วย ฟอร์มาเซตตินั้นสนุกกับข่าวลือที่ผู้คนตั้งคำถามกับเพศที่แท้จริงของเลดี้กาก้า ในเดือนกันยายน ปี ค.ศ. 2010 เขาให้เธอแปลงตัวเป็นผู้ชายตั้งแต่หัวจรดเท้ารวมทั้งถ่ายแบบลงในนิตยสาร Vogue Hommes Japan ที่เขาดูแลอยู่ ในนิตยสารเล่มนั้นทั้งคู่ก้าวไปไกลกว่าที่คาดด้วยการสร้างตัวตนใหม่ (Alter Ego) ให้กับเลดี้กาก้า ภาพของหนุ่มน้อยมีรอยเคราที่คางและหิวผมปาดหน้ามันเรียบราวกับนักแสดงจอห์น ทราโวลต้า ในภาพยนตร์เรื่อง Grease นั้น ไม่ใช่เลดี้กาก้า แต่คือ โจ คาลเดโรเน่ (Jo Calderone) ถึงแม้ว่าการทดลองด้านเพศสภาพของเลดี้กาก้าผ่านตัวตนของ โจ ที่ถูกสร้างขึ้นนี้จะถูกเก็บเป็นความลับในระยะแรก แต่เมื่อมันถูกเปิดเผยเธอก็สนุกไปกับการ “แสดง” เป็น โจ ไม่เว้นแม้กระทั่งการ “เป็น” เขา ในมิวสิกวิดีโอ You and I ของเธอ รวมทั้งการไปร่วมงาน MTV Video Music Awards ในร่างของโจ ทำการแสดงบนเวทีในบทบาทของโจ และให้สัมภาษณ์กับนักข่าวด้วยเรื่องราวในชีวิตของโจที่ถูกสร้างขึ้นมาราวกับเป็นเรื่องจริง หลายคนตั้งคำถามว่าการที่เลดี้กาก้าเลือกนำเสนอตัวตนของเธอด้วยการเลือกใส่สูทอาร์มานี่และ “เป็น” ผู้ชายนั้น เป็นเพียงแค่ส่วนหนึ่งของ “การแสดง” หรือ แท้ที่จริงคือความพยายามในการเขย่าพื้นที่ของความเป็นเพศให้สั่นคลอน และเพื่อเป็นกระบอกเสียงเรียกร้องความเท่าเทียมกันทางเพศให้กับแฟนเพลงจำนวนมากของเธอที่มีรสนิยมทางเพศแบบเกย์และเลสเบี้ยน หรือบางทีการที่เลดี้กาก้าทำเช่นนี้ อาจจะเป็นการตะโกนใส่สังคมแทนพวกเขา ในอีกนัยวิธีหนึ่งว่า “ถ้ารักฉัน ก็จงรักฉันอย่างที่คุณเป็น”

ภาพที่ 13 : Lady Gaga ในภาพลักษณ์ของชายหนุ่ม บนหน้าปกนิตยสาร Vogue Hommes Japan
ที่มา : <http://art8amby.wordpress.com/2010/09/07/another-version-of-jo-calderone-for-vogue-hommes-japan-no-5-autumn-winter-2010/>

ภาพที่ 14 : Lady Gaga ในบทบาทของ Jo Calderone ที่งาน MTV Video Music Awards
ที่มา : http://www.catwalkqueen.tv/2011/08/mtv_vma_2011_la.html

ภาพที่ 15 : Paul Grappe ในบทบาทของผู้หญิงที่ใช้ชื่อว่า Suzanne Landgard
ที่มา : <http://chonchonparis.canalblog.com/archives/2011/08/12/21780394.html>

ภาพที่ 16 : Paul Grappe และ Louise Landy ผู้เป็นภรรยา ในภาพถ่ายพร้อมกับลูกชายของทั้งคู่
ที่มา : <http://www.tip.ba/2011/08/05/prva-zena-koja-je-padobranom-skakala-bila-je-zapravo-musko/>

อันที่จริงหากลองมองย้อนกลับไปในอดีต การเปลี่ยนตัวเองเป็นอีกคนหนึ่งผ่าน “การแสดงตน” ด้วยเครื่องแต่งกายและบทบาทของเพศตรงข้ามเหมือนไม่ใช่เรื่องใหม่ ในปี ค.ศ. 1929 เกิดคดีประหลาดที่ผู้คนต่างให้ความสนใจเมื่อศาลแห่งปารีสพิพากษาให้นางหลุยส์ ลองดี (Louise Landy) มีความผิดจากการยืมชายพอล กราปปี้ (Paul Grappe) ผู้เป็นสามีจนถึงแก่ความตาย ซึ่งสาเหตุที่คดีนี้ผิดปกติและเป็นที่น่าสนใจของประชาชนนั้น ก็เนื่องมาจากว่านายพอลผู้เป็นสามีของนางหลุยส์นั้นเป็นที่รู้จักของผู้คนมากกว่า 10 ปี ในภาพลักษณ์ของผู้หญิงที่ชื่อซูซาน ลองการ์ด (Suzanne Landgard) ซึ่งจากการสืบค้นเรื่องราวที่ย้อนไปถึงช่วงสงครามโลกครั้งที่ 1 นั้น พบหลักฐานว่านายพอล กราปปี้ถูกเกณฑ์ไปเป็นทหารก่อนที่จะบาดเจ็บจากสมรภูมิจากพลทหารหนุ่มที่บาดเจ็บเพียงเล็กน้อย (บ้างว่าเขาลงมือเฉือนหน้าตนเองเพื่อใช้เป็นข้ออ้างว่าบาดเจ็บจากการรบ) หากทางหนีจากสนามรบด้วยความช่วยเหลือจากหลุยส์ภรรยาของเขาที่เพิ่งแต่งงานกันได้ไม่นาน ทั้งคู่พบวิธีที่จะทำให้พอลหนีราชการได้ด้วยการให้เขาแต่งตัวเป็นผู้หญิงและมีชื่อใหม่ว่า ซูซาน ลองการ์ด หรือ ซูซี่ (Suzy) โดยที่หลุยส์แนะนำเธอกับบรรดาเพื่อนบ้านแถบย่านที่ 20 ของปารีสว่า ซูซานเป็นเพื่อนที่มาพักอาศัยด้วยวิถีชีวิตของทั้งคู่ดำเนินไปอย่างแปลกประหลาดและก็ดูเหมือนว่าจะไม่มีใครสงสัยใคร่รู้ ในตอนกลางวัน พอล จะแต่งกายด้วยเสื้อผ้าผู้หญิงในยุค 1920 ที่โครงร่างของตัวเสื้อแบบปล่อยหลวมไม่เน้นรูปร่างมีส่วนช่วยในการอำพรางโครงสร้างร่างกายแบบผู้ชายของเขา ความนิยมในแฟชั่นแบบเด็กผู้ชาย หรือ La Garconne ทำให้ผมสั้นเป็นที่นิยมในเหล่าสตรี และ พอล ก็เรียนรู้ที่จะใช้ประโยชน์จากสมัยนิยมในเสื้อผ้ายุคนั้นให้เหมาะสมกับตัวเขา ก่อนที่ในตอนกลางคืน พอล จะกลับกลายมาเป็นสามีและพ่อของบรรดาลูกๆ ที่เกิดจากหลุยส์อีกครั้งหนึ่ง

ทั้งนี้เรื่องราวอาจจะไม่ผิดเพี้ยนมากไปกว่าเดิม ถ้า พอล หรือ ซูซี่ จะไม่ใช้ชีวิตตอนกลางวันด้วยการเป็นโสเภณีและขายบริการแถวป่าบูโลญจน์ (Bois de Boulogne) ชานกรุงปารีส พอล ในคราบของ ซูซี่ มีลูกค้าทั้งผู้ชายและผู้หญิง แต่เมื่อต้องคืนร่างกลับเป็น พอล ในตอนกลางคืน บ่อยครั้งเขามักจะเมาหนักและลงมือซ้อมหลุยส์และลูกๆ เป็นประจำ จนกระทั่งในคืนหนึ่งหลุยส์ต้องการที่จะปกป้องลูกจากการทุบตีของพอล เธอจึงยิงปืนใส่พอล และทำให้เขาต้องเสียชีวิตในเวลาต่อมา การเลื่อนไหลทางเพศในชีวิตของ พอล เกิดขึ้นได้เพราะอะไร การสวมเครื่องแต่งกายสตรีตลอดเวลาที่สิบปีเป็นเพราะเหตุผลเพียงแต่ความจำเป็นจากสงครามหรือเกิดขึ้นด้วยความหลงใหลกับการได้มีตัวตนใหม่ภายใต้ความเป็นเพศหญิง พอลคิดอะไรเมื่อยกย้ายร่างกายภายใต้ชุดกระโปรงก่อนที่จะมีเพศสัมพันธ์กับทั้งชายและหญิง เกิดอะไรขึ้นในสายตาของหลุยส์ ผู้หญิงที่เฝ้ามองสามีของเธอแต่งกายด้วยเสื้อผ้าสตรีแล้วมีความสัมพันธ์กับทั้งชายหญิง เขาเป็นฝ่ายคนเดียวกับคนที่เขาคิดว่าเป็นพ่อของบรรดาลูกๆ และสามีของเธอจริงหรือ หรือว่าบางทีสิ่งที่พอลกระทำคือความพยายามที่จะบอกกับเราว่าความถูกต้องที่เคยถูกสอนให้เชื่อและยึดมั่นตามครรลองสังคมผ่านกระบวนการศึกษากำลังถูกตั้งคำถามและท้าทาย

ภาพที่ 17 : Lea T. นางแบบสาวประเภทสองเชื้อสายบราซิล ผู้โด่งดังจากการแสดงแบบให้ห้องเสื้อ Givenchy ที่มา : http://www.fashionforwardmen.com/2011_11_01_archive.html

ภาพที่ 18 : Andrej Pejic นายแบบชาวออสเตรเลียเชื้อสายบอสเนียร์ ที่มา : <http://www.kollektivnye.com/andrej-pejic/>

และก็ดูเหมือนกับการตั้งคำถามถึงเรื่องสภาวะและตัวตนแห่งเพศก็ไม่เคยเลือนหายไปจากวงการแฟชั่น ในปลายปี ค.ศ. 2010 เมื่อ ริคาร์โด ทิชซี (Riccardo Tisci) นักออกแบบเครื่องแต่งกายแห่งห้องเสื้อจีวองซี่ (Givenchy) ค้นพบ ลีอา ที (Lea T.) นางแบบสาวประเภทสองเชื้อสายบราซิล รูปภาพของเธอภายใต้เสื้อผ้าชั้นสูงของจีวองซี่สะดุดตาลูกค้าประจำทั่วโลก เธอกลายเป็นใบหน้าใหม่ของวงการแฟชั่นที่ผู้หญิงปรารถนาไม่ต่างจากองเดร เพจจิก (Andrej Pejic) นายแบบหนุ่มชาวออสเตรเลียเชื้อสายบอสเนียร์ ด้วยรูปร่างบอบบางและใบหน้าอ่อนหวานราวเด็กสาว เขาเริ่มมีชื่อเสียงโด่งดังในวงการแฟชั่นเมื่อนักออกแบบเครื่องแต่งกายชาวฝรั่งเศสผู้เต็มไปด้วยอารมณ์ขันอย่าง ฌอง ปอล โกลดีเยร์ (Jean-Paul Gaultier) ทาบตามให้เขาเดินแบบในชุดเจ้าสาวในการแสดงแบบเสื้อผ้าชั้นสูงในปี ค.ศ. 2011 นำประหลาดที่องเดรภายใต้รูปลักษณะของหญิงสาวได้รับความนิยมอย่างมากและภาพลักษณ์ของเขาเป็นที่สะดุดตาบรรดาช่างภาพตลอดจนผู้คนในวงการแฟชั่นทันที หลังจากนั้นภาพขององเดรปรากฏตามหน้านิตยสารเกือบทุกฉบับในแทบทุกประเทศ นอกจากนี้เขายังได้รับเลือกให้เป็นหนึ่งใน 50 นายแบบยอดเยี่ยม และจัดอยู่ในลำดับที่ 98 ของ 100 “ผู้หญิง” ที่เซ็กซี่ที่สุดในโลกประจำปี 2011 ของนิตยสาร FHM เขาได้กลายเป็นสัญลักษณ์ของการเลื่อนไหลอย่างร่วมสมัยของเพศสภาพ (Gender) ที่ไม่ผูกติดอยู่กับอวัยวะบอเพศ (Sex) และความเป็นสองเพศของเขากลายเป็นสิ่งที่บรรดาสินค้าและผู้คนปรารถนา สิ่งที่เกิดขึ้นนี้ทำให้กล่าวได้หรือไม่ว่ามาตรฐานของร่างกายในกรอบของสังคมและวัฒนธรรมปัจจุบันได้เปลี่ยนแปลงไป หรือว่าเป็นเพราะกระบวนการความคิดที่เคยตั้งอยู่บนสิ่งที่เราเคยเชื่อว่าเหมาะสมกำลังถูกสั่นคลอน ร่างกายและสภาวะแห่งเพศยังคงก้าวเลื่อนไปในมิติของประวัติศาสตร์และเวลา และตราบโด้ที่มนุษย์ยังไม่หยุดคิดหยุดตั้งคำถาม การศึกษาเรื่องเพศและความสัมพันธ์กับเครื่องแต่งกายก็คงจะยังไม่สิ้นสุด

บทสรุป

สภาวะของปัญหาที่เกิดขึ้นกับกระบวนการความคิดที่เกี่ยวข้องกับเพศและร่างกายของมนุษย์นั้นมีความสัมพันธ์กันอย่างแนบแน่น ซึ่งมนุษย์เองก็ได้พยายามที่จะตั้งคำถามและหาคำตอบให้กับเหตุของปัญหาเหล่านั้นมานับตั้งแต่อดีตกาล และสิ่งหนึ่งที่ถูกใช้เป็นเครื่องมือเพื่อช่วยให้มนุษย์ได้คำตอบนั้นได้แก่ หน้าที่และบทบาทของเครื่องแต่งกาย เพราะนอกเหนือจากพัฒนาการพื้นฐานของเครื่องแต่งกายที่มนุษย์สร้างสรรค์ขึ้นโดยสัญชาตญาณเพื่อป้องกันและสร้างความปลอดภัยให้กับร่างกายแล้วนั้น มันยังได้ทำหน้าที่และบทบาทอันซับซ้อนซึ่งเชื่อมโยงกับวิวัฒนาการของสังคม ความเชื่อ ศาสนาและวัฒนธรรม ตลอดจนความสัมพันธ์ทางเพศสภาพของร่างกาย การได้ศึกษาถึงเรื่องดังกล่าวผ่านพัฒนาการทางรูปแบบของเครื่องแต่งกายจึงนับได้ว่าเป็นอีกวิธีหนึ่งที่จะช่วยให้เข้าใจการเปลี่ยนแปลงถึงความสัมพันธ์ของเพศกับร่างกายตลอดจนประเด็นรายล้อมอื่นๆ ได้อย่างดี รวมถึงยังจะได้ช่วยให้เราเข้าใจมนุษย์และตัวเราเองมากขึ้นอีกด้วย

เอกสารอ้างอิง

- [1] J. Haeberle., Erwin. (1981). *THE HUMAN BODY*. สืบค้นเมื่อ 9 มีนาคม 2555, จาก http://www2.hu-berlin.de/sexology/ATLAS_EN/html/the_human_body.html
- [2] H2G2. (2004). *The Chastity Belt - Myths and Facts*. สืบค้นเมื่อ 9 มีนาคม 2555, จาก <http://h2g2.com/dna/h2g2/A2430118>
- [3] W. Joseph. Campbell. (2010). *Uncovering new detail about the bra-burning legend*. สืบค้นเมื่อ 9 มีนาคม 2555 <http://www.ucpress.edu/blog/9022/uncovering-new-detail-about-the-bra-burning-legend/>